

Føreord

Dette arbeidet hadde sitt utspring i at eg tok til med ei meir fullstendig framstilling av seksualbrottsverka. Den framstillinga er eit omfattande prosjekt, og kan ikkje ventast med det første. Samstundes har debatten om eventuell reform av valdtektsstraffebodet fått stadig nye omdreiingar, ikkje minst i lys av utviklinga i nabolanda våre. Den nylege endringa i svensk strafferett, av og til omtala som «samtyckesreformen», sette i gang ein ny runde av kriminalpolitisk debatt her heime; i skrivande stund står Danmark oppe i sin eigen debatt om sitt valdtektsstraffebod.¹ #MeToo-røyrsla har òg bidrege til ei større allmenn merksemd omkring seksuelle krenkingar, valdtekt inkludert.²

Frontane i debatten her heime verkar relativt steile. Av den eine sida vert det hevda at ein reform til fordel for eit valdtektsstraffebod basert på manglande samtykke er heilt nødvendig; av den andre sida hevdast det at ingen reform er nødvendig då den eksisterande lovgjevinga er dekkande for alle relevante tilfelle som dukkar opp i praksis. Følgande ingress til eit medieoppslag om emnet kan vere illustrerande: «Både SV og AP er positive til å innføre det svenske lovforslaget som forbyr sex med personer som ikke gir et tydelig samtykke. – Skandaløst forslag, mener Høyre.»³ Frontane kan ikkje seiast å ha vist oss vegen til ein god og informert debatt om temaet.

Medan til dømes den svenske debatten vart supplert av både rettsvitskaplege bidrag og utgreiingar, synest vår heimlege debatt å kvile på eit mindre avklara grunnlag, ikkje minst når det kjem til kor vidtrekkande den noverande reguleringa er, og kva som eventuelt ville endre seg om ein gjekk for ei eller anna

1 Sjå vidare punkt 2.3 nedanfor.

2 For eit strafferettsleg perspektiv på denne røyrsla, sjå Hörnle (2018).

3 VG-nett 17.12.17: «SV vil ha samtykkelov i Norge», <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/21dAQx/sv-vil-ha-samtykkelov-i-norge> (sist vitja 22.11.18).

form for «samtykkelov». Særleg når det kjem til kravet om reform, har ikkje styrken i dette kravet avspegla tilsvarande god kjennskap til rekkevidda av det eksisterande straffebodet om valdtekt og relaterte straffebod. Slik rettsleg og rettsvitskapleg forståing er viktig i samanhengen. Valdtektsstraffebod er ein rettsleg storleik som skal inngå i og fungere i den samanhengen. Løysingar som ikkje er godt tilpassa retten sine prinsipp og føresetnader, kan lett ende opp med å skape problem for vernet av nettopp dei verdiane ein tok sikte på å verne. At debatten lir av mangel på kunnskap om dei ulike rettslege dimensjonane av emnet, må samstundes rettsvitskapen ha ei viss skuld for. Litteraturen om valdtektsstraffebodet generelt, og reformspørsmålet spesielt, må seiast å ha vore knapp.⁴

På denne bakgrunnen vart det naturleg å ta ut av den tilsikta framstillinga om seksualstraffelovgjevinga akkurat delen om valdtekt, vinkle den inn mot debatten som pågår, og publisere den no i denne forma. Temaet er viktig og fortener ein betre debatt, og eg håper denne boka bidreg til det.

Boka vil drøfte den noverande reguleringa sitt innhald, og eventuelle manglar, og på det grunnlag òg peike mot korleis regelverket adekvat kan reformerast. Som vi skal sjå, er verken gjeldande rett eller alternativ til denne enkle storleikar. For å nå ei meir fullstendig forståing av gjeldande rett og kva som er alternativ til denne, krevst det ytterlegare arbeid av både teoretisk, prinsipiell og empirisk karakter, og diskusjon med utgangspunkt i slike premisser. Arbeidet med gjeldande rett er, som vi skal sjå, nettopp eigna til å synleggjere dei mange slike dimensjonane ved tematikken som vi bør undersøke og diskutere nærare.

Eit godt utgangspunkt for dialog er at det synest vere relativt brei konsensus om at ein ønsker å sikre alle, og kvinner særleg, betre vern mot seksuelle overgrep i ulike former og samanhengar. Det bør vi utnytte til å tenke vidare saman, sjølv om der måtte vere motsetnader i syna på om, korleis og på kva måte det målet må balanserast mot andre målsettingar, og kva som er gode verkemiddel for å nå den samla målsettinga. Valdtektsstraffebodet er samstundes ein sensitiv tematikk. Då kan det vere verdt å minne om det ein i filosofien omtalar som «the principle of charity». Som Richard Feldman samanfattar det, er det eit

4 Dei rettsvitskaplege bidraga til reformdebatten er relativt få, men sjå til dømes Syse (1996) s. 530, som meinte at det ikkje var grunn til å styrke «samtykkekravene» i seksualstraffelovgjevinga og Høgberg og Salomonsen (2013), særleg s. 240.

prinsipp som «governs the interpretation of the beliefs and utterances of others. It urges charitable interpretation, meaning interpretation that maximizes the truth or rationality of what others think and say».⁵ Godt intellektuelt samverke krev då at ein nærmar seg den andre på eit respektfullt sett, med vilje til å tolke motparten sine meiningar i tråd med det nemnte prinsippet, og at kritikk òg følger same linje.

I arbeidet med denne boka har eg hatt dialog med mange som har opptreidd på eit godt vis i så måte, og som alle fortener takk for deira bidrag til den. Avgjerande for ferdigstilling av manuskriptet har særleg vitskapeleg assistent Liv Sofie Hallaråker Utvær vore. Med kritisk tekstlesing, arbeid med kjelder og korrektur, og som diskusjonspartnar, har arbeidet hennar gjort det mogleg å få boka ferdig på relativt kort tid. Vitskapeleg assistent Kristine Skorgen kom meg til hjelp med å gjere ferdig registeret, noko eg er svært takksam for. Torunn Salomonsen og Christoffer Kjelsberg ved Lovavdelingen, Enhet for strafferett og prosess, las eit tidleg utkast og diskuterte tematikken med meg, og la til rette for at eg fekk presentere og diskutere sentrale synspunkt i eit møte der 5. november 2018, som var nyttig for utviklinga vidare. Takk òg til alle dei som tok del i møtet og gav innspel og kritikk. Professorane Erling Johannes Husabø og Linda Gröning har som vanleg vore gode diskusjonspartnarar, og har lese utvalde delar av teksten. Det same takkar eg ph.d. David C. Vogt for. Takk òg til dei som deltok på forskarmøtet vi hadde saman med prof. dr. Tatjana Hörnle i samband med Bergen Lecture 2018 i oktober same år, og som gav gode kommentarar til innlegget mitt i samband med det, og naturlegvis særleg til prof. dr. Hörnle. Overlege Karl Henrik Melle har lese eit utkast til kapittel 5 og gav svært nyttige innspel til det. Ein annan viktig diskusjonspartnar har vore professor Henriette Sinding Aasen, og eg har hatt utbytte særleg av det arbeidet vi saman gjorde med både kronikk og artikkel om tematikken. Professor Asbjørn Strandbakken skuldar eg nok ein gong takk for å vere ei stadig entusiastisk og støttande stemme. Det same gjeld forlagsredaktør Marit Hatleskog som har oppmuntra og støtta prosjektet. Samarbeidet med produksjonskoordinator Magdalena Richert-Oktaba har nok ein gong vore utmerka. Fakultetsleiinga og forskingsadministrasjonen ved fakultetet har lagt til rette for at arbeidet kunne gjennomførast på relativt kort tid, noko eg er svært takksam for. Ein

5 Feldman (2000).

særleg takk gjev eg denne gongen til vårt fakultetsbibliotek. Over 20 år etter at eg først kom til fakultetet som student, har eg framleis ikkje opplevd anna enn eit bibliotek med kompetanse, fornuft, humør og vilje til å støtte og legge til rette for forskning. Eg nyttar høvet til å sende ein spesiell takk til dei som eg har hatt mest hjelp av gjennom åra: Halvor Kongshavn, Jørn W. Ruud, Marit Saksvik, Britt-Inger Bjørsvik og Finn Solemdal.

På heimebane har Linda, Jonathan og Lucas vore flinke til å flytte fokuset mitt vekk frå eit tungt tema og over til den gode sida av livet.

Kjeldene i boka er oppdaterte til og med 21.12 2018.

Bergen, Dragefjellet, 21. desember 2018

Jørn Jacobsen

Innhald

1	
Introduksjon	15
1.1 Valdtekt som sosialt og rettsleg problem	15
1.2 Føremålet med boka: Eit strafferettsvitskapleg perspektiv på valdtekt	17
1.3 Om metode og oppbygging av studien	22
1.4 Nærare om studien sin empiriske og normative bakgrunn	25
1.4.1 <i>Det empiriske grunnlaget for drøftingane av valdtektsstraffebodet</i>	25
1.4.2 <i>Valdtekt, rett og feminisme</i>	28
2	
Å definere valdtekt – ei utfordring	39
2.1 Utgangspunkt	39
2.2 Upresise krav etter internasjonal rett	40
2.3 Internasjonalt mangfald av valdtektsdefinisjonar	47
2.4 Utfordringar med å definere valdtekt: Eit strafferettsteoretisk perspektiv	55
2.5 Oppsummering	62
3	
Hovudtrekka i valdtektsstraffebodet etter gjeldande rett	65
3.1 Utgangspunkt	65
3.2 Utvikling i regel og rettsgode	66
3.3 Innleiande oversikt over § 291	72
3.4 Valdtektsstraffebodet og samanhengen med andre straffebod	74
3.5 Seksuell omgang – grensa mot seksuell handling	82
3.6 Nærare om alternativ a – «vold» eller «truende atferd»	89
3.6.1 <i>Utgangspunkt</i>	89
3.6.2 <i>«Vold»</i>	89
3.6.3 <i>«Truende atferd»</i>	96
3.7 Nærare om alternativ b – «ute av stand til å motsette seg handlingen»	107
3.8 Nærare om alternativ c – seksuell omgang med seg sjølv eller andre	110
3.9 Oversikt over dei allmenne vilkåra for straffansvar og forsettskravet særleg	114

4	
Nærare om alternativ a, årsakskravet og samtykke	121
4.1 Utgangspunkt	121
4.2 Årsakskravet i § 291 alternativ a	122
4.3 Forholdet mellom årsaks- og samtykkekravet	125
4.4 Nærare om det verksame samtykket ved seksuell omgang	133
4.5 Ekskurs: Litt om samtykke, forsett og bevisutfordringane i valdtektssaker	141
5	
Nærare om «ute av stand»-alternativet i § 291 b	151
5.1 Utgangspunkt	151
5.2 Den historiske bakgrunnen for § 291 alternativ b	153
5.3 Tolkning av § 291 alternativ b	162
5.3.1 <i>Liten grad av systematisk avklaring av rekkevidda til § 291 alternativ b</i>	162
5.3.2 <i>Utfordringar for ei systematisk tolking av § 291 alternativ b og løysing av desse</i>	167
5.3.3 <i>Teoretisk analyse av gjerningsskildringa og elementa og strukturen i denne</i>	169
5.3.3.1 Bakgrunn i rettsgodet	169
5.3.3.2 Gjerningsskildringa er fokusert på offeret for brotsverket	169
5.3.3.3 O1: Handlingskapasitet	172
5.3.3.4 O2: Gjerningspersonen si handling utgjer eit for offeret aktuelt responsobjekt	173
5.3.3.5 O3: Responsen må (kunne) vere av ein bestemt negativ karakter	177
5.3.3.6 NO4: «Ute av stand»	179
5.3.3.7 Oppsummering så langt	181
5.3.4 <i>Språkleg aktuelle kasus for bruk av § 291 alternativ b</i>	182
5.3.4.1 Utgangspunkt	182
5.3.4.2 Kasusa systematisk framstilte	183
5.3.5 <i>Rekkevidda av straffebodet sett ut frå dei ulike kasusa</i>	186
5.3.5.1 Utgangspunkt for drøftinga av kasus	186
5.3.5.2 Psykisk utviklingshemming	186
5.3.5.3 Demens	194
5.3.5.4 Psykisk liding	196
5.3.5.5 Komatilstandar	198
5.3.5.6 Søvn	199
5.3.5.7 Rus	202
5.3.5.8 Mangel på kontroll over kroppen	206
5.3.5.9 Ikkje-varig fysiologisk svekking	211
5.3.5.10 Psykisk sårbarheit	214
5.3.5.11 Overraskingstilfelle	219

5.3.5.12 Villfaring om premissar for den seksuelle omgangen	222
5.3.5.13 Villfaring om at det er seksuelle handlingar som vert gjort	226
5.4 Nærare rettsstridsavgrensingar	227
5.5 Presisering om fullføring av brotsverket	229
6	
Forsøk på og førebuing av valdtekt	231
6.1 Utgangspunkt.....	231
6.2 Forsøksansvar	231
6.3 Tilbaketrekking frå forsøk	237
6.4 Førebuing av valdtekt er som hovudregel ikkje straffbart.....	240
7	
Medverking til valdtekt	243
7.1 Utgangspunkt.....	243
7.2 Vilkår for medverkingsansvar	244
7.3 Hovudgjerning, samvirke eller medverking?	248
7.4 Forholdet mellom passiv medverking og avverjingsplikta i § 196	252
8	
Straffebodet mot grovt aktlaus valdtekt	255
8.1 Utgangspunkt.....	255
8.2 Bakgrunnen for § 294	256
8.3 Straffebodet sitt innhald	257
9	
Eitt eller fleire brotsverk?	263
9.1 Utgangspunkt.....	263
9.2 Bruk av eitt eller fleire straffebod?	264
9.3 Eitt eller fleire brot på § 291?	267
9.4 Hovudperson og/eller medverkar?	270
10	
Straffene for brot på § 291 og § 294	273
10.1 Utgangspunkt.....	273
10.2 Strafferamma ved brot på § 291 – særleg om minstestStraff og grov valdtekt....	274
10.2.1 Utgangspunktet: Den ordinære strafferamma.....	274
10.2.2 MinstestStraff for valdtekt til samleie og liknande (§ 292)	275
10.2.3 Skjerpning av strafferamma ved grov valdtekt (§ 293).....	277
10.3 Straffenivå og straffutmåling i valdtektssaker	283

10.3.1	Straffenivået for ulike kategoriar av valdtekt	283
10.3.2	Nærare om relevante moment i straffutmålinga	291
10.4	Andre straffereaksjonar enn fengsel	304
10.5	Straff for grovt aktlaus valdtekt	307
11		
	Valdtektsstraffebodet – behov for reform?	311
11.1	Utgangspunkt	311
11.2	Krav til eit godt valdtektsstraffebod	312
11.2.1	Grunnkravet: Eit konkret og presist rettsgode	312
11.2.2	Rettsgodet sine ulike dimensjonar: Negativ og positiv seksuell autonomi	314
11.2.3	«Fair labelling»	320
11.2.4	Likebehandling av relaterte krenkingar	321
11.2.5	Presisjon	321
11.2.6	Systemtilpassing	323
11.3	Har den noverande reguleringa manglar som kan grunnge reform?	323
11.4	Utsyn mot ein mogleg reform	329
11.5	Til sist	341
12		
	Register	343
12.1	Forkortingar	343
12.2	Litteratur	344
12.3	Lovforarbeider og andre offentlige publikasjonar	354
12.4	Utenlandske lovforarbeider og offentlige dokument	357
12.5	Rettspraksis	357
Lagmannsretten		359
12.6	Rettspraksis frå internasjonale og utanlandske domstolar	359
12.7	Lovregister	359
12.7.1	Gjeldande norske lover	359
12.7.2	Oppheva norske lover	360
12.7.3	Utanlandske lover	360
12.8	Internasjonale konvensjonar og dokument	361
	Stikkord	363

12.2 Litteratur⁷²³

Alexander, Larry.

- «The moral magic of consent II», *Legal Theory* 2, 3 (1996) s. 165–174.

Alexander, Larry, Hurd, Heidi og Westen, Peter.

- «Consent does not require communication: a reply to Dougherty», *Law and Philosophy* 35, 6 (2016) s. 655–660.

Andenæs, Johs. og Andorsen, Kjell V.

- *Spesiell strafferett og formuesforbrytelsene* (Oslo, 2008).

Andenæs, Johs. og Bratholm, Anders.

- *Spesiell strafferett – utvalgte emner* (Oslo, 1983).

Andenæs, Johs., Rieber-Mohn, Georg Fr. og Sæther, Knut-Erik.

- *Alminnelig strafferett*, 6. utg. (Oslo, 2016).

Andersson, Ulrika.

- *Hans (ord) eller hennes? En könsteoretisk analys av straffrättsligt skydd mot sexuella övergrepp* (Lund, 2004).

Andorsen, Kjell V.

- «Bør grov uaktsom voldtekt kriminaliseres», *Kritisk juss* 25, 1 (1998) s. 73–77.
- «Strafferettslig samtykke», *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 105, 3–4 (1992) s. 305–475.

Ashworth, Andrew og Horder, Jeremy.

- *Ashworth's Principles of Criminal Law*, Eight edition (Oxford, 2016).

Asp, Petter.

- *Sex och samtycke* (Uppsala, 2010).

Ballangrud, Anne Jorun Bolken.

- *Seksuelle overgrep mot kvinner med funksjonsnedsettelse. En analyse av straffeloven §§ 192 og 193 og den tilhørende rettspraksis*, Kvinnerettslig skriftserie nr. 71/2007 (Oslo, 2007).
- «Stereotype oppfatninger om voldtekt og voldtekts ofre – en fare for kvinners rettsvern», *Kritisk juss* 37, 3 (2011) s. 199–201.

723 I sitat frå litteraturen er ikkje fotnotar og avsnitt tekne med i.

Baumbach, Trine.

- «Strafferet og kønsdiskrimination – en evig forbindelse? Om voldtægt og samtykke», i Mette Hartlev, Anne Hellum og Stine Jørgensen (red.), *Ketsch Me if You Can: Sociale rettigheder og ligestilling. Hyldest til Kirsten Ketscher* (København, 2017) s. 210–220.

Bechmann Christensen, Malene.

- *Det strafferetlige samtykke: Afgrænsningen af samtykkets virkemåde* (København, 2008).

Bendixen, Mons, Helle, Siri, Langbach, Tor og Rasmussen, Kirsten.

- «Voldtektsmyter og kønnsjævinisme blant norske lekdommere og fagdommere», *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* 51, 1 (2014) s. 6–13.

Benhabib, Seyla.

- *Situating the Self – Gender, Community and Postmodernism in Contemporary Ethics* (New York, 1992).

Beres, Melanie A.

- «‘Spontaneous’ sexual consent: an analysis of sexual consent literature», *Feminism & Psychology* 17, 1 (2007) s. 93–108.

Berggrav, Silje.

- «Den som er med på leken ...». *Ungdoms oppfatninger om voldtekt, kjønnsroller og samtykke* (2015). <https://press.no/wp-content/uploads/2017/05/Redd-Barna-voldtektsrapport.pdf> (sist vitja 11.12.2018).

Berglund, Kerstin.

- *Straffrätt och kön* (Uppsala, 2007).

Bernstein, Elizabeth.

- «Carceral politics as gender justice? The ‘traffic in women’ and neoliberal circuits of crime, sex, and rights», *Theory and Society* 41, 3 (2012) s. 233–259.

Bogart, Laura M., Cecil, Heather, Wagstaff, David A., Pinkerton, Steven D. og Abramson, Paul R.

- «Is it ‘sex?’: college students’ interpretations of sexual behavior terminology», *The Journal of Sex Research* 37, 2 (2000) s. 108–116.

Boucht, Johan.

- «Betydelsen av självförvållat rus vid uppsåtsbedömning enligt norska strl. § 40 – särskilt i ljuset av svenska HDs avgörande NJA 2011 s. 563», *Tidsskrift för Rettsvitenskap* 124, 5, (2011) s. 612–657.

Bourdieu, Pierre.

- *Transformation of Intimacy – Sexuality, Love, and Eroticism in Modern Societies* (Stanford, 1992).

Bratholm, Anders.

- «Straff for uaktsom voldtekt?», *Lov og Rett* (1985) s. 1–2.

Bratholm, Anders og Matningsdal, Magnus.

- *Straffeloven, Kommentartutgave – anden del. Forbrydelser* (Oslo, 1995).

Brownmiller, Susan.

- *Våldtäkt*, svensk oversetting av *Against our Will: Men, Woman and Rape* (Stockholm, 1977).

Baumann, Elizabeth og Stigen, Jo.

- *Internasjonal strafferett – en innføring* (Oslo, 2018).

Burgess-Jackson, Keith.

- «Rape and Persuasive Definition», *Canadian Journal of Philosophy* 25, 3 (1995) s. 415–454.
- *Rape – A Philosophical Investigation* (Aldershot, 1996).
- «A history of rape law», i Burgess-Jackson, Keith (red.), *A Most Detestable Crime – New Philosophical Essays on Rape* (New York, 1999) s. 1–31.

Burman, Monica.

- *Straffrätt och mäns våld mot kvinnor: Om straffrättens förmåga att producera jämställdhet* (Uppsala, 2007).

Chalmers, James og Leverick, Fiona.

- «Fair labelling in criminal law», *The Modern Law Review* 71, 2 (2008) s. 217–246.

Cole, Alison.

- «International criminal law and sexual violence – an overview», i McGlynn/Munro (2010) s. 47–60.

Danaher, John.

- «Could there ever be an app for that? Consent apps and the problem of sexual assault», *Criminal Law and Philosophy* 12, 1 (2018) s. 143–165.

Dempsey, Michelle Madden.

- «Processes of criminalization in domestic and international law: considering sexual violence», *Criminal Law and Philosophy* 12, 4 (2018) s. 641–656.

Dixi.

- *Spørreundersøkelse om voldtekt* (2012). http://www.ldo.no/globalassets/pppt1/pppt/dixi_sporreundersokelse-om-voldtek_12-03-26.pdf (sist vitja 11.12.2018).

Dougherty, Tom.

- «Yes means yes: consent as communication», *Philosophy & Public Affairs* 43, 3 (2015) s. 224–253.

Engedal, Knut.

- «Diagnostikk og behandling av demens», *Tidsskrift for den norske legeforening* 122, 5 (2002) s. 520–524.

Ellis, Lee.

- *Theories of Rape: Inquiries Into the Causes of Sexual Aggression* (New York, 1989).

Eriksen, Astrid M.A., Hansen Kjetil L., Javo, Cecilie og Schei, Berit.

- «Emotional, physical and sexual violence among Sami and non-Sami populations in Norway: The SAMINOR 2 questionnaire study», *Scandinavian Journal of Public Health* 43, 6 (2015) s. 1–9.

Ertzeid, Aina Mee.

- «Straffeloven § 192 om voldtekt – et supplement til pensum i spesiell strafferett», *Jussens Venner* 41, 6 (2006) s. 337–371.

Eskeland, Ståle.

- *De mest alvorlige forbrytelser* (Oslo, 2011).

Feldman, Richard.

- «Charity, Principle of», *Routledge Encyclopedia of Philosophy* (2004) <https://www.rep.routledge.com/articles/thematic/charity-principle-of/v-1> (sist vitja 01.02.2018).

Ferzan, Kimberly Kessler.

- «Consent, culpability, and the law of rape», *Ohio State Journal of Criminal Law* 13, 2 (2016) s. 397–439.

Ferzan, Kimberly Kessler og Westen, Peter.

- «How to think (like a lawyer) about rape», *Criminal Law and Philosophy* 11, 4 (2017) s. 759–800.

Fredriksen, Steinar.

- *Lovbrudd, skyld og straff – Hovedlinjer i alminnelig strafferett* (Oslo, 2016).

Frøberg, Thomas.

- *Alminnelig strafferett i et nøtteskall* (Oslo, 2016).
- «Til det rettslige voldtektsbegrepets genealogi», i Alf Petter Høgberg, Trond Erik Schea og Runar Torgersen (red.), *Rettsikker radikaler – festskrift til Ståle Eskeland 70 år* (Oslo, 2013) s. 31–56.

Giddens, Anthony.

- *Transformation of Intimacy – Sexuality, Love, and Eroticism in Modern Societies* (Stanford, 1992).

Green, Stuart P.

- «What are the sexual offences?», i Chad Flanders og Zachary Hoskins (red.), *The New Philosophy of Criminal Law* (London & New York, 2015) s. 57–76.

Gröning, Linda, Husabø, Erling Johannes og Jacobsen, Jørn.

- *Frihet, forbrytelse og straff. En systematisk fremstilling av norsk strafferett* (Bergen, 2016).

Gröning, Linda og Myklebust, Ingrid Marie.

- «Intoxication and self-induced criminal incapacity in Norwegian law», *Bergen Journal of Criminal law and Criminal Justice* 6, 1 (2017) s. 68–91.

Hagerup, Francis.

- «Nogle Ord om den Nyere Retsvidenskabs Karakter», *Tidsskrift for Retsvidenskab* 1, 1 (1888) s. 1–58.
- *Almindelig borgerlig straffelov af 22. mai 1902 og Lov om dens ikrafttræden af samme dato, udgivet med oplysende anmærkninger og henvisninger* (Kristiania, 1903).
- *Almindelig borgerlig straffelov af 22. mai 1902 og Lov om dens ikrafttræden, udgivet med oplysende anmærkninger og henvisninger*, Anden udgave gjennomseet og forøget under medvirkning af P.I. Paulsen (Kristiania, 1916).

Halwani, Raja, Soble, Alan, Hoffman, Sarah og Held, Jacob M. (red.)

- *The Philosophy of Sex – Contemporary Readings*, Seventh Edition (Lanham/Boulder, New York/London, 2017)

Hansen, Rune Bård.

- «Fra utuktig omgang til sovevoldtekt – straffutmåling på ville veier», *Lov og Rett* 52, 10 (2013) s. 688–701.

Hennum, Ragnhild Helene.

- «Virker bestemmelsen om grovt uaktsom voldtekt?», *Kritisk juss* 35, 1 (2009) s. 50–59.

Hörnle, Tatjana.

- «Consensual adult incest – a sex offense?», *New Criminal Law Review* 17, 01 (2014) s. 76–102.
- «Sexuelle Selbstbestimmung: Bedeutung, Voraussetzungen und Kriminalpolitische Forderungen», *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft* 172, 4 (2015a) s. 851–887.
- *Menschenrechtliche Verpflichtungen aus der Istanbul-Konvention – Ein Gutachten zur Reform des § 177 StGB*, Deutsches Institut für Menschenrechte (Berlin, 2015b).
- «The new German law on sexual assault and sexual harassment», *German Law Journal* 18, 6 (2017) s. 1309–1329.
- «#MeToo – implications for criminal law?», *Bergen Journal of Criminal Law and Criminal Justice* 6, 2 (2018) s. 115–135.

Hurd, Heidi.

- «The moral magic of consent», *Legal Theory* 2, 2 (1996) s. 121–146.

Husabø, Erling Johannes.

- *Rett til sjølvvalt livsavslutning?* (Oslo, 1994).
- *Straffansvarets periferi: Medverking, forsøk, førebuing* (Bergen, 1999).

Høgberg, Alf Petter og Tøssebro, Henriette, N.

- «Begrensninger i adgangen til å fingere skyld», *Kritisk juss* 38, 3–4 (2012) s. 223–243.

Høgberg, Benedikte Moltumyr og Salomonsen, Torunn.

- «Voldtektslovgivning på ville veier? – straffeloven § 192», *Tidsskrift for Strafferett* 10, 3 (2013) s. 211–253.

Jacobsen, Jørn.

- *Fragment til forståing av den rettsstatlege strafferetten* (Bergen, 2009).
- «Concepts of criminal law and representative reductions», *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* 99, 1 (2012) s. 46–64.
- «Straffansvaret for å overlate pornografi til barn», *Tidsskrift for strafferett* 18, 2 (2018a) s. 102–130.
- «Ti minutter med rettsfilosofi», (2018b). <https://agendamagasin.no/debatt/ti-minutter-strafferettsfilosofi/> (2018b) (sist vitja 05.02.2019).
- «Om teori og praksis i strafferetten», publiserast 2019.

Jacobsen, Jørn og Aasen, Henriette Sinding.

- «Når mangler et 'samtykke'? – utfordringer knyttet til et samtykkebasert voldtektsstraffebed», manuskript, publiserast vår 2019.

Jones, Owen D.

- «Sex, culture, and the biology of rape: toward explanation and prevention», *California Law Review* 87, 4 (1999) s. 827–941.
- «Law and the biology of rape: reflections on transitions», *Hastings Women's Law Journal*, Summer 11, 2 (2000), s. 151–178.

Kilpatrick, Dean, Edmunds, Christine og Seymour, Anne.

- *Rape in America: A Report to the Nation*. National Victim Center (Arlington, 1992).

Kjerschow, Peder.

- *Lov angaaende Forbrydelser af 20. august 1842 saadan som den efter senere forandringer er lydende med henvisninger til og uddrag af love, skrivelser, forarbejder og retspraksis samt Lov om betingede straffedomme af 2. mai 1894 med lignende henvisninger og uddrag* (Kristiania, 1896).
- *Almindelig borgerlig straffelov av 22. mai 1902 og Lov om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttreden av 22. mai 1902. Utgitt med kommentarer* (Oslo, 1930).

Kolflaath, Eivind.

- «Bevist ut over enhver rimelig tvil», *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 124, 2 (2011) s. 135–196.
- *Bevisbedømmelse i praksis* (Bergen, 2013).

Kaasin, Janne.

- «Statens forpliktelser etter EMK artikkel 3 og artikkel 8 når privatpersoner utøver seksuell vold mot kvinner», *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 199, 4–5 (2006) s. 581–618.

Lasson, Peder Carl.

- *Haandbog i Criminalretten, Den Specielle Deel, I. Om Forbrydelser mod det Offentlige* (Christiania, 1849).
- *Supplement til Lasson's «haandbog i Criminalretten» indeholdende nyere Retsdomme, Straffebestemmelser og Anskuelser, vedkommende Strafferetten ordnede efter den i Hovedværket fulgte Plan af Forfatteren* (Christiania, 1858).

Leijonhufvud, Madeleine.

- *Samtyckesutredningen – lagskydd för den sexuella integriteten* (Stockholm, 2008).

Maher, Gerry.

- «Principles and politics in law reform sexual offences in Scots law», *Edinburgh School of Law Research Paper 2013/40* (2004). https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2345249 (sist vitja 19.04.18).

MacKinnon, Catharine A.

- «A sex equality approach to sexual assault», *Annals of the New York Academy of Sciences* 989, 1 (2003) s. 265–275.

Matningsdal, Magnus.

- *Straffeloven, De straffbare handlingene – kommentarutgave* (Oslo, 2017).
- *Norsk spesiell strafferett*, 2. utg. (Bergen, 2016).

McGlynn, Clare og Munroe, Vanessa E. (red.)

- *Rethinking Rape Law: International and Comparative Perspectives* (Oxford, 2011).

Mosser, Kurt.

- «Kant and feminism», *Kant-Studien* 90, 3 (1999) s. 322–353.

Mossige, Svein.

- *Ungdoms holdninger til seksuelle krenkelser og overgrep – ungdommers oppfatning av barn som legitime mål for seksuelle handlinger*, NOVA Rapport 16/01 (2001). www.hioa.no/content/download/45525/674978/file/4373_1.pdf (sist vitja 19.04.18).

Mossige, Svein og Stefansen Kari.

- *Vold og overgrep mot barn og unge – en selvrporteringsstudie blant avgangselever i videregående skole*, NOVA Rapport 20/07 (2007). http://www.hioa.no/content/download/45926/677004/file/3059_1.pdf (sist vitja 01.02.2019).

Möller, Anna, Söndergaard, Hans Peter og Helström, Lotti.

- «Tonic immobility during sexual assault – a common reaction predicting post-traumatic stress disorder and severe depression», *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica* 96, 8 (2017) s. 932–938.

Nygard, Lars-Jonas.

- *Juryen for fall – Demokrati og rettssikkerhet* (Oslo, 2010).

Nygaard, Nils.

- *Rettsgrunnlag og standpunkt*, 2. utg. (Bergen, 2004).

Pegg, Samantha og Davies, Anne.

- *Sexual Offences – Law and Context* (Oxford, 2016).

Pedersen, Willy.

- *Nye seksualiteter* (Oslo, 2005).

Pedersen, Willy og Samuelsen, Svein Ove.

- «Nye mønstre av seksualferd blant ungdom», *Tidsskrift for den norske lægeforening* 123, 21 (2003) s. 3006–3009.

Pineau, Lois.

- «Date rape: a feminist analysis», *Law and Philosophy* 8, 2 (1989) s. 217–243.

Robberstad, Anne.

- *Mellom tvekamp og inkvisisjon: Straffeprosessens grunnstruktur belyst ved fornærmedes stilling* (Oslo, 1999).
- *Bistandsadvokaten – ofrenes stilling i straffesaker*, 2. utg. (Oslo, 2003).

Rubinfeld, Jed.

- «The riddle of rape-by-deception and the myth of sexual autonomy», *Yale Law Journal* 122, 6 (2013) s. 1372–1443.

Rui, Jon Petter.

- «Komparasjon i strafferett og -prosess», *Tidsskrift for strafferett* 9, 4 (2009) s. 434–468.

Sanders, Stephanie A. og Reinisch, June Machover.

- «Would you say you 'had sex' if ...?», *Journal of the American Medical Association* 281, 3 (1999) s. 275–277.

Schulhofer, Stephen.

- *Unwanted Sex: Culture of Intimidation and the Failure of Law* (Harvard, 2000).

Schweigaard, Anton Martin.

- *Commentar over Den Norske Criminallov – Anden Deel* (Christiania, 1846).

Skeie, Jon.

- *Den norske strafferett – Annet bind, Den spesielle del* (Oslo, 1938).

Skilbrei, May-Len og Stefansen, Kari.

- *Seksuell vold – en samfunnsvitenskapelig innføring* (Oslo, 2018).

Skålevåg, Svein Atle.

- «Kjønnsforbrytelser. Sedelighet, seksualitet og strafferett 1880–1930», *Tidsskrift for kjønnsforskning* 33, 1–2 (2006) s. 7–27.

Slettan, Svein og Øie, Toril Marie.

- *Forbrytelse og straff – lærebok i strafferett* (Oslo, 1997).

Stang Dahl, Tove.

- *Pene piker haiker ikke – artikler om kvinneverett, strafferett og velferdsstat* (Oslo, 1994).

Strandbakken, Asbjørn.

- *Uskyltdpresumsjonen – «in dubio pro reo»* (Bergen, 2003a).
- «Simpson i Strasbourg», *Lov og rett* 42, 4–5 (2003b) s. 231–248.

Sutorius, Helena.

- *Bevisprövning vid sexualbrott* (Stockholm, 2014).

Syse, Aslak.

- *Rettsikkerhet og livskvalitet for utviklingshemmete – rettigheter, vern og kontroll som rettslige virkemidler* (Oslo, 1996).

Sætre, Marianne og Grytdal, Veslemøy.

- *Voldtekt i den globale byen 2011: Anmeldelser og mediaoppslag*, Oslo Politidistrikt – rapport (Oslo, 2012). <https://www.politiet.no/globalassets/dokumenter/oslo/rapporter/voldtekt/voldtekt-i-den-globale-byen-oslo-2012.pdf>

Tadros, Victor.

- «Rape without consent», *Oxford Journal of Legal Studies* 26, 3 (2006) s. 515–543.

Temkin, Jennifer og Ashworth, Andrew.

- «The Sexual Offences Act 2003: (1) Rape, sexual assaults and the problems of consent», *Criminal Law Review* (2004) s. 328–346.

Thoresen, Siri og Hjemdal, Ole Kristian (red.).

- *Vold og voldtekt i Norge – en nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv*, Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress AS, Rapport nr. 1/2014.

Tuerkheimer, Deborah.

- «Sex without consent», *Yale Law Journal* 123 (2013–2014) s. 335–352.

Varden, Helga.

- «Kant and women», *Pacific Philosophical Quarterly* 98, 4 (2017) s. 653–694.

Wegerstad, Linnea.

- *Skyddsvärda intressen & straffvärda kränkningar: Om sexualbrotten i det straffrättsliga systemet med utgångspunkt i brottet sexuellt ofredande*, Juridiska fakulteten, Lunds universitet (Lund, 2015).

Weiner, Phillip.

- «The evolving jurisprudence of the crime of rape in international criminal law», *Boston College Law Review* 54, 3 (2013) s. 1207–1237.

Wertheimer, Alan.

- *Consent to Sexual Relations* (Cambridge, 2003).

Whisnant, Rebecca.

- «Feminist perspectives on rape», *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, <https://plato.stanford.edu/entries/feminism-rape/> (sist vitja 07.07.18).

Øie, Toril M.

- «Lovgiversignaler om straffutmåling for voldtekt», *Tidsskrift for strafferett* 16, 4 (2016) s. 375–391.

Øyen, Ørnulf.

- *Straffeprosess* (Bergen, 2016).

Aall, Jørgen.

- *Rettsstat og menneskerettigheter: En innføring i vernet om individets sivile og politiske rettigheter etter den norske forfatning og etter den europeiske menneskerettighetskonvensjon*, 5. utgave (Bergen, 2018).

Aasen, Henriette Sinding.

- *Pasientens rett til selvbestemmelse ved medisinsk behandling* (Bergen, 2000).

12.3 Lovforarbeider og andre offentlige publikasjoner

Innst. 310 L (2016–2017).

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i straffeprosessloven mv. (oppheving av juryordningen).

Indst. O. VII (1899–1900).

Indstilling fra justiskomiteen angaaende den kgl. Proposition til en almindelig borgerlig straffelov, en lov om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttræden samt en lov, indeholdende forandringer i lov om rettergangsmaaden i straffesaager av 1ste juli 1887.

Indst. O. I (1901–1902).

Indstilling fra justiskomiteen angaaende den kgl. Proposition til en almindelig borgerlig straffelov, en lov om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttræden samt en lov, indeholdende forandringer i lov om rettergangsmaaden i straffesaager av 1ste juli 1887.

- Innst. O. XII (1927). Om forandringer i den almindelige borgerlige straffelov.
- Indst. O. V (1962–63). Om endringer av straffelovens bestemmelser om 1) forbrytelser mot sedeligheten og 2) forbrytelser og forseelser i sjøfartsforhold.
- Innst. S. nr. 206 (1994–1995). Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om økte straffer for voldtektsforbrytelser.
- Innst. O. nr. 92 (1999–2000). Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i straffeloven mv. (seksuallovbrudd).
- Innst. O. nr. 73 (2008–2009). Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 mv. (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning).
- Innst. 314 L (2009–2010). Innstilling fra justiskomiteen om endringer i straffeloven 1902 mv. (skjerping av straffen for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd).
- NOU 1990: 5. Strafferettslige utilregnelighetsregler og særreaksjoner – Straffelovkommisjonens delutredning IV.
- NOU 1991: 13. Seksuelle overgrep mot barn – straff og erstatning.
- NOU 1997: 23. Seksuallovbrudd – Straffelovkommisjonens delutredning VI.
- NOU 2002: 4. Ny straffelov – Straffelovkommisjonens delutredning VII.
- NOU 2008: 4. Fra ord til handling – Bekjempelse av voldtekt krever handling.
- Oth. Prp. nr. 24 (1898–99). Ang. Udfærdigelse af en almindelig borgerlig Straffelov mv.
- Ot.prp. nr. 8 (1927). Om forandringer i straffeloven.
- Ot.prp. nr. 40 (1961–62). Om endringer av straffelovens bestemmelser om 1) forbrytelser mot sedeligheten og 2) forbrytelser og forseelser i sjøfartsforhold.

Ot.prp. nr. 28 (1999–2000).	Om lov om endringer i straffeloven mv. (seksuallovbrudd).
Ot.prp. nr. 90 (2003–2004).	Om lov om straff (straffeloven).
Ot.prp. nr. 22 (2008–2009).	Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning).
Prop. 97 L (2009–2010).	Endringer i straffeloven 1902 mv. (skjerping av straffen for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd).
Prop. 66 S (2016–2017).	Samtykke til ratifikasjon av Europarådets konvensjon av 11. mai 2011 om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.
Prop. 70 L (2016–2017).	Endringer i straffeprosessloven mv. (oppheving av juryordningen).
Regjeringen. Handlingsplan	Handlingsplan mot voldtekt (2012–2014). Justis- og beredskapsdepartementet.
Riksadvokaten (2018)	Rundskriv nr. 1/2018: Mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2018 – politiet og statsadvokatene.
SKI (1925).	Straffelovkommisjonen.
SKM (1896).	Udkast til almindelig borgerlig Straffelov for Kongeriget Norge. II: Motiver. Utarbeidet af den ved kgl. Resolution af 14de November 1885 nedsatte Kommission (Kristiania 1896).
SRI (1960).	Straffelovrådets innstilling.

12.4 Utenlandske lovforarbeider og offentlige dokument

- Prop. 2017/18:177 [Den svenske] Regeringens proposition 2017/18:177. En ny seksualbrottslagstiftning bygd på frivillighet.
- SOU 2010: 71 Sexualbrottslagstiftningen – utvärdering och reformförslag: Betänkande av 2008 års exualbrottsutredning.

SOU: 2016: 60 Ett starkare skydd för den sexuella integriteten: Betänkande av 2014 års sexualbrottskommitté.

12.5 Rettspraxis

- Rt. 1845.422 154
 Rt. 1933.995 88
 Rt. 1951.726 85
 Rt. 1961.547 207
 Rt. 1969.744 112, 270
 Rt. 1970.1110 297
 Rt. 1975.46 188
 Rt. 1977.1262 302
 Rt. 1978.718 89
 Rt. 1978.1150 297
 Rt. 1982.578 206–207
 Rt. 1982.1769 233
 Rt. 1983.1345 206
 Rt. 1985.629 176, 191, 195
 Rt. 1986.252 151, 199
 Rt. 1986.794 85, 89
 Rt. 1987.791 302
 Rt. 1987.981 84
 Rt. 1988.18 238
 Rt. 1988.69 292
 Rt. 1988.75 191
 Rt. 1988.1181 302
 Rt. 1989.517 84
 Rt. 1989.979 89–90
 Rt. 1989.1309 199
 Rt. 1989.1376 190
 Rt. 1990.319 84
 Rt. 1990.551 87
 Rt. 1990.729 (230-90) 250
 Rt. 1990.760 84, 199
 Rt. 1991.824 (266-91) 199
 Rt. 1991.827 (285-91) 249–250
 Rt. 1992.914 (271-92) 295
 Rt. 1992.920 (306-92) 293
 Rt. 1992.921 (308-92) 298
 Rt. 1992.1076 295
 Rt. 1992.1217 295
 Rt. 1992.1218 (428-92) 97
 Rt. 1993.963 109, 212–214
 Rt. 1993.1117 237–238
 Rt. 1993.1155 (425-93) 97
 Rt. 1993.1158 (439-93) 302
 Rt. 1993.1254 187
 Rt. 1993.1302 92
 Rt. 1994.608 301
 Rt. 1994.1446 190
 Rt. 1994.1552 283, 297
 Rt. 1995.801 300
 Rt. 1996.362 299
 Rt. 1996.366 199
 Rt. 1998.1010 202
 Rt. 1998.1012 199
 Rt. 1999.363 199, 294–295
 Rt. 1999.619 202
 Rt. 1999.919 292–294
 Rt. 1999.1718 69, 110
 Rt. 2000.40 159, 202
 Rt. 2000.800 152, 199
 Rt. 2000.822 302
 Rt. 2001.349 296
 Rt. 2001.411 293, 300–301
 Rt. 2001.1713 233, 292, 303
 Rt. 2002.443 304
 Rt. 2002.448 199, 292, 294, 296–297
 Rt. 2002.889 305
 Rt. 2002.897 107, 199, 301
 Rt. 2002.917 99
 Rt. 2002.993 113
 Rt. 2002.1210 280, 292–293, 295
 Rt. 2002.1288 107, 199, 286
 Rt. 2002.1295 201, 296
 Rt. 2002.1673 305
 Rt. 2002.1701 277, 301
 Rt. 2003.196 71–72, 296–297
 Rt. 2003.496 109, 302
 Rt. 2003.625 288, 292
 Rt. 2003.687 163, 221–222, 228–229
 Rt. 2003.740 288, 295

- Rt. 2003.1248 294, 303
 Rt. 2003.1455 247, 305
 Rt. 2003.1561 292, 302–303
 Rt. 2004.32 218, 302
 Rt. 2004.39 277, 290
 Rt. 2004.252 111, 276, 292, 294
 Rt. 2004.357 215–216
 Rt. 2004.1553 303, 308
 Rt. 2004.1556 258
 Rt. 2004.1902 109, 289, 293, 295
 Rt. 2005.149 305
 Rt. 2005.154 189
 Rt. 2005.513 258
 Rt. 2005.556 233, 295
 Rt. 2005.663 287–288, 298
 Rt. 2005.1521 237
 Rt. 2006.37 17, 108
 Rt. 2006.279 160–161, 189
 Rt. 2006.431 85
 Rt. 2006.471 144, 309
 Rt. 2006.513 257, 309
 Rt. 2006.828 130, 278, 288–289
 Rt. 2006.1319 95, 251
 Rt. 2006.1392 187, 334
 Rt. 2007.61 303
 Rt. 2007.347 301
 Rt. 2007.791 305
 Rt. 2008.65 205
 Rt. 2008.890 295
 Rt. 2009.321 305
 Rt. 2009.1027 270
 Rt. 2010.523 86–87
 Rt. 2010.676 199, 305
 Rt. 2010.1595 289, 305
 Rt. 2011.364 303
 Rt. 2011.734 283, 289
 Rt. 2011.743 292
 Rt. 2011.1013 234, 290, 303
 Rt. 2011.1017 234, 291
 Rt. 2011.1789 305
 Rt. 2012.60 219
 Rt. 2012.515 284
 Rt. 2012.659 276–277, 283, 286–287, 302
 Rt. 2012.1084 286
 Rt. 2012.1103 70–71, 84, 294
 Rt. 2012.1210 295
 Rt. 2012.1827 295
 Rt. 2013.193 152, 200, 277, 286
 Rt. 2013.601 302
 Rt. 2013.625 282
 Rt. 2013.776 289, 291–292, 295, 303, 305–306
 Rt. 2013.848 284–285
 Rt. 2013.853 284, 303
 Rt. 2013.856 284, 296
 Rt. 2014.459 258–259, 299, 308, 310
 Rt. 2014.495 305
 Rt. 2014.637 285
 Rt. 2014.1145 90–91, 304
 Rt. 2015.401 112–113, 267, 292, 294
 Rt. 2015.810 187, 214–215
 Rt. 2015.943 86, 285–286, 296
 Rt. 2015.1492 303
 Rt. 2017.968-A 86
 HR-2016-287-A 302–303
 HR-2016-1364-A 306–307
 HR-2016-1365-A 307
 HR-2016-2000-U 305
 HR-2017-579-A 307
 HR-2017-968-A 84–85
 HR-2017-1162-U 85
 HR-2017-1282-A 296
 HR-2017-2327-A 187
 HR-2018-390-A 176, 226
 HR-2018-568-A 308, 310
 HR-2018-884-A 280
 HR-2018-1340-U 89, 140, 189, 210–211, 303
 HR-2018-1903-U 230
 HR-2018-1948-U 234–236
 HR-2019-47-A 239

Lagmannsretten

LA-2001-980-1 113

LE-1997-303 223

LE-2004-33027 177–178

LF-1997-135 208

LF-2004-9567 190

LG-2011-13876 219

LG-2012-65867 194

12.6 Rettspraksis frå internasjonale og utanlandske domstolar

M.C. mot Bulgaria, nr. 39272/98, ECHR 2003

UfR 78/223V [Danmark]

12.7 Lovregister

12.7.1 Gjeldande norske lover

Kongeriket Noregs grunnlov, 17. mai 1814 (Grunnlova)

§ 96

Almindelig borgerlig Straffelov, 22. mai 1902 nr. 10

§ 192 § 198

§ 193 § 200

§ 194 § 222

§ 195 § 227

§ 196 § 233

Lov om straff, 20. mai 2005 nr. 28 (Straffeloven)

§ 9 § 25 § 80

§ 11 § 26 § 91

§ 15 § 29 § 155

§ 16 § 31 § 157

§ 17 § 34 § 191 a

§ 20 § 56 § 196

§ 21 § 57 § 231

§ 22 § 77 § 232

§ 23 § 78 § 237

§ 24 § 79 § 251

§ 263	§ 282	§ 301
§ 264	§ 291	§ 302
§ 266	§ 292	§ 305
§ 271	§ 293	§ 306
§ 272	§ 294	§ 311
§ 273	§ 295	§ 313
§ 274	§ 296	§ 317
§ 275	§ 297	§ 323
§ 276	§ 298	§ 351
§ 278	§ 299	
§ 281	§ 300	

Lov om rettergangsmåten i straffesaker, 22. mai 1981 nr. 25 (straffeprosessloven)

§ 13

12.7.2 Oppheva norske lover

Lov om Forbrydelser, 20. august 1842 nr. 12 (Kriminalloven)

Kap. 18

Kong Christian den Femtis Norske Lov, 15. april 1687

NL 6-13-16

12.7.3 Utanlandske lover

Brottsbalken (BrB) SFS 1962:700 [Sverige]

Strafflag 19/12/1889/39 [Finland]

Dansk straffelov: LBK nr. 1156 af 20/09/2018 [Danmark]

Sexual Offences Act 2003 (c 42) [England]

Sexual Offences Act 2009 (asp 9) [Skottland]

Strafgesetzbuch (StGB) In der Fassung der Bekanntmachung vom 13.11.1998 (BGBl.

I S. 3322) [Tyskland]

12.8 Internasjonale konvensjonar og dokument

CCPR/C/NOR/CO/7.

- Human Rights Committee, Concluding observations on the seventh periodic report of Norway (25 April 2018).

CEDAW/C/NOR/CO/8.

- Committee on the Elimination of Discrimination against Women, Concluding observations of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women – Norway (9 March 2012).

CETS 210.

- Explanatory Report to the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (11 May 2011).

CRC/C/NOR/CO/5-6.

- Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the combined fifth and sixth periodic reports of Norway (4 July 2018).

E/CN.4/1996/68.

- Commission on Human Rights, Report on the situation of human rights in Rwanda submitted by Mr. René Degni-Ségui, Special Rapporteur of the Commission on Human Rights, under paragraph 20 of resolution S-3/1 (29 January 1996).

EMK.

- Konvensjon 4. november 1950 om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter (EMK).

Istanbul-konvensjonen.

- Europarådets konvensjon 1. august 2014 om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner i nære relasjoner CETS 210 (Istanbul-konvensjonen).

Rec(2002)5.

- Council of Europe, Recommendation of the Committee of Ministers to member states on the protection of women against violence (30 April 2002).

SP.

- FNs konvensjon 16. desember 1966 om sivile og politiske rettigheter (SP).